

یادداشت

مشاوره‌های غیرقانونی بانکی بدون داشتن صلاحیت فنی و مالی



حیدر مستخمدین حسینی معاون اسبق وزیر اقتصاد

● نظام بانکی کشور یک زخم مزمن دارد که هنوز مرهم نشده است. مرهم این زخم این بوده که قانون و به تبع آن آیین‌نامه‌های سال‌های ۵۱ و ۶۲ و قالب تدوین لایحه جامع نظام بانکداری اصلاح شود اما تاکنون این اتفاق نیفتاده است. شرایطی که اکنون بانک‌های ما از آن تبعیت می‌کنند، با شرایط فعلی اقتصاد جهانی، بانکی و اقتصاد خاص کشور متفاوت است.

قوانین ما حداقل به حدود ۴۰ سال پیش یعنی سال ۶۲ برمی‌گردد؛ این در حالی است که قرار بوده در مدت پنج سال در قانون عملیات بانکداری بدون ربا بررسی مجدد صورت گیرد که متأسفانه از سال ۶۷ تاکنون ملغی مانده و هیچ تغییری در آن ایجاد نشده است. یعنی نظام بانکی ما به دلیل اینکه با شرایط روز بین‌المللی فاصله زیادی دارد، به لحاظ ساختاری، سهام‌داری، تجهیز و تخصیص منابع و ارتباط بانک‌ها با دولت و مجلس، تصویر روشنی ندارد. نظام بانکی ما به تبعیت از برخی قوانین و سیاست‌های مجلس و تصمیمات دولت برآمده است یعنی در خدمت مجلس و دولت بوده است و به همین دلیل نارسایی‌هایی دارد.

امروز نظام بانکی ما در جهت فضای کسب‌وکار جدید حرکت نکرده است. به عنوان مثال، نظام بانکی به فعالیت‌های جدید آی‌تی، آی‌سی‌تی و شبکه‌های اجتماعی که تولید و شغل را دربر دارند، ورود نکرده است. یکی از زمینه‌هایی که در آن غفلت شده، این بوده است که به جای بررسی کارشناسی طرح‌ها و پروژه‌هایی که توسط کارشناسان بانک‌ها انجام می‌شد، در دو دهه گذشته تغییرات جدی در حوزه اقتصاد صورت گرفته است. قرار بود شرکت‌های مشاوره مالی اقتصادی شناسنامه‌دار و دارای مجوز ایجاد و طرح‌ها و پروژه‌ها توسط این نوع شرکت‌ها بررسی شود و اشخاص حقیقی و حقوقی در صورت داشتن پروژه به آن شرکت‌ها مراجعه و شرکت‌ها طرح را بازبینی و بررسی کنند و حتی اگر شرکتی در این زمینه فعال است، تقویت شود.

اما متأسفانه این بحث ناتمام ماند و در حال حاضر کمتر بانکی از این نوع شرکت‌ها که فعالیتشان مورد تایید بازارهای مالی باشد، استفاده می‌کند. تمامی این موارد موجب شده است واسطه‌هایی تحت عنوان مشاوره‌های غیرقانونی شکل بگیرد و از طریق روابطی که با بانک‌ها برقرار می‌کنند، تسهیلاتی را به متقاضیان پرداخت کنند. متأسفانه فعالیت این گروه‌ها تحت عنوان مشاوره بانکی در حال گسترش است ضمن اینکه نه صلاحیت فنی و نه مالی دارند. این موضوعات فقط در کانال بحث فساد شکل می‌گیرد. یعنی نتیجه این واسطه‌گری‌ها جز گسترش فساد و ایجاد موانع جدی برای اصلاح ساختار نظام بانکی نیست. بنابراین باید قانون تغییر کند و بانک‌ها با شرایط جدید، فعالیت‌هایی که در حوزه آی‌تی و آی‌سی‌تی و دانش‌بنیان شکل می‌گیرد را تنظیم، تدوین و اعلام عمومی کنند. نکته دیگر شکل‌گیری شرکت‌های مشاوره اقتصادی و مالی است که باید در بازارهای مالی شکل بگیرد و تابع شرایطی باشد که مقام ناظر بازار مالی آن را ایجاد و شرایط را اعلام کند تا افرادی که سابقه کار مفید در حوزه‌های اقتصادی و مالی دارند، شرکت‌ها را شکل دهند و از طریق این شرکت‌ها طرح‌ها و پروژه‌های نظام بانکی بررسی و اعلام شود و بانک‌ها براساس آن برای پرداخت تسهیلات تصمیم‌گیری کنند. مسئولیت بعدی بر عهده شرکت‌های مالی است که باید پاسخ‌گو باشند که آیا این طرح‌ها از ارزیابی‌های فنی، مالی و اقتصادی لازم برخوردار بوده‌اند یا نه. اینها حداقل‌هایی است که می‌توان برای رفع مشکلاتی که در حال حاضر عمومیت پیدا کرده، در کوتاه‌مدت در نظر گرفت. بانک مرکزی تاکنون برای جلوگیری از فعالیت این مؤسسات ورود نکرده است اما به عنوان مقام ناظر می‌تواند نسبت به شکل‌گیری شرکت‌های مشاوره اقتصاد و مالی و صدور مجوزهای لازم اقدام کند. علاوه بر این شرکت‌ها در صورت خطا به نظام بانکی و بانک مرکزی پاسخ‌گو باشند؛ کاری که در نظام بانکی دنیا انجام می‌شود. در نظام بانکی ما هم این بحث به صورت جدی از دو دهه گذشته در وزارت اقتصاد و دارایی آغاز شد و بخشنامه‌ای برای شکل‌گیری و گسترش این شرکت‌ها از سوی طهماسبی مظاهری وزیر وقت به نظام بانکی صادر شد اما متأسفانه دنبال نشد. این اتفاق پای افرادی را به عنوان واسطه یا دلال وارد حوزه‌های مالی کرد و ورود نامیمونی برای نظام بانکی شد و هم فساد از این ناحیه شکل گرفت و هم شرکت‌های غیرقانونی کم‌کم عمومیت پیدا کردند.

اقتصاد

بخش‌نامه‌هایی که یکی‌یکی خط می‌خورند

وام غیرمولدها بی‌درس‌تر از مولدها

ارمغان جوادنیا



شما چه رقمی مدنظرتان است که اطلاعات بیشتری را در اختیارتان بگذارم. ادامه حرفش را می‌گیرد و اضافه می‌کند: «سند ملکی دارید؟ کدام منطقه هستیید؟ ارزش ملکتان چقدر است؟» وقتی اطلاعات را می‌گیرد، مجدداً پاسخ می‌دهد: «۶۰ تا ۷۰ درصد سند ملکی‌تان وام می‌دهیم.» درباره سود آن می‌پرسم که کمی مکث می‌کند و می‌گوید: «در جریان جزئیات نیستم و یک‌مرتبه گوشی را قطع می‌کند.»

سند ملکی تنها برای استان تهران

سومین شماره را می‌گیرم. چند بوق می‌خورد. آقای کوشی را برمی‌دارم. همین که درباره میزان وام می‌پرسم، می‌گوید: «چقدر نیاز دارید؟» می‌گویم: «شما چقدر وام می‌دهید؟» ادامه می‌دهد: «فقط با سند ملکی، آن هم ۷۰ درصد ارزش ملک را وام می‌دهیم.» او این توضیح را هم می‌دهد که سند ملکی باید برای استان تهران باشد و همه مدارک، از جمله برگ سبز سند یا پنجاق، پایان کار، فیش چهارگانه آب، برق، گاز و تلفن، کارت ملی و شناسنامه مالک و متقاضی همراهتان باشد. همین‌طور که صحبت می‌کند، بار دیگر می‌پرسد: «چه مبلغی نیاز دارید؟ ملکتان کجاست و چقدر ارزش دارد؟» همین که محله را می‌گویم، پاسخ می‌دهد: «یک لحظه گوشی را داشته باشید» و مجدداً می‌پرسد: «ملکتان چقدر ارزش دارد؟» تا ارزش ملک را می‌گویم، ادامه می‌دهد: «۷۰ درصد ارزش ملکتان می‌توانید وام بگیرید» و یک‌مرتبه اضافه می‌کند: «یک لحظه گوشی را نگه دارید.» پاسخ تلفن دیگری را می‌دهد و یک‌مرتبه گوشی را قطع می‌کند.

وام‌هایی متناسب با شغل و درجه توانایی افراد

به شماره دیگری زنگ می‌زنم. آقایی با صدای گرفته می‌گوید: «وام‌های ما صنعتی و تجاری برای کارخانه‌ها، واردکنندگان و تاجر است.» او در همین حال اضافه می‌کند: «سقف وام بستگی به توانایی افراد متفاوت است. اما ۱۰ میلیارد و پنج میلیارد تومان هم وام داده‌ایم.» درباره نرخ سود می‌پرسم که می‌گوید: «۱۸ درصد است.» او همچنین با بیان اینکه در مقابل پرداخت وام وثیقه مسکونی دریافت می‌کنیم، درباره میزان کارمزد نیز می‌گوید: «کارمزد بسته به نوع کار متفاوت است و بعد از اتمام کار گرفته می‌شود و معمولاً چهار تا شش درصد

است.» بعد یک‌مرتبه می‌پرسد: «شغلتان چیست؟ شرکت هم دارید؟» و بی‌آنکه مکثی کند، می‌پرسد: «حالا چقدر نیاز دارید؟» وقتی مبلغ وام را می‌گویم، اضافه می‌کند: «برای پرداخت وام قرارداد می‌بندیم و از هر بانکی که حساب داشته باشید، استفاده می‌کنیم؛ درغیراین صورت به بانک موردنظر معرفی‌تان می‌کنیم.»

ارزش ملکتان چقدر است؟

شماره دیگری را می‌گیرم. این‌بار هم اولین سؤالی که پرسیده می‌شود، این است که «ملک دارید یا نه» و دوباره می‌پرسد: «چقدر نیاز دارید؟» می‌گویم: «۵۰۰ میلیون تومان.» سریعاً می‌پرسد: «ارزش ملکتان چقدر است؟» وقتی می‌گویم «۴۷۰ میلیون تومان» خنده‌ای سر می‌دهد و می‌گوید: «فقط می‌توانید ۳۰۰ میلیون تومان با نرخ سود ۱۸ درصدی وام بگیرید.» او اضافه می‌کند: «اگر ۵۰۰ میلیون تومان وام لازم دارید حداقل ارزش ملکتان باید ۷۰۰ تا ۸۰۰ میلیون تومان باشد.»

در این صورت می‌توانید ۳۰۰ میلیون تومان با سند ملکی و ۲۰۰ میلیون تومان با مجوز کاری وام بگیرید. درباره مجوز کاری می‌پرسم که پاسخ می‌دهد: حداقل باید کارخانه‌دار، دکتر و مهندس باشید و جواز کسب داشته باشید.

وام فنی حرفه‌ای

وامی که یکی دیگر از مؤسسه‌های مشاوره وام بانکی پرداخت می‌کند، وام فنی حرفه‌ای است. خانمی دراین‌باره می‌گوید: وام‌های ما از ۲۰ میلیون تا ۷۰ میلیون تومان و نرخ سود هم هشت تا ۱۴ درصد است. تسویه حساب آخر کار انجام می‌شود و ۱۰ درصد هم کارمزد دارد. درباره نوع وثیقه که می‌پرسم، می‌گوید: دراین‌باره باید با وکیل‌مان صحبت کنید.

۸۰ درصد ارزش سند ملکی

مؤسسه دیگری که در منطقه ۱۳ تهران واقع شده، تا ۸۰ درصد سند ملکی وام می‌دهد. مسئول مربوطه درباره جزئیات وام بانکی می‌گوید: نرخ سود وا ۱۸درصد است و ۱۰ درصد کارمزد می‌گیریم. البته بستگی دارد ملکتان در کجا واقع شده باشد و چقدر ارزش داشته باشد؟

۵۰درصد ارزش سند ملکی

با آخرین شماره تماس می‌گیرم. آقای مسنی می‌گوید: این مؤسسه دو نوع وام پرداخت می‌کند؛ یکی سرمایه آزاد و دیگری وام بانکی. وام بانکی روال خود را دارد که بعد از بیداکردن بانک، درصد و میزان آن اعلام می‌شود؛ اما برای وام سرمایه آزاد یا مضاربه باید ماهی پنج درصد سود پرداخت کنید تا اصل پول برگردد. مثلاً برای وام صدمیلیون تومانی باید ماهی پنج میلیون سود پرداخت کنید. او درباره میزان وام نیز اضافه می‌کند: ۵۰ درصد سند ملک را وام می‌دهیم. کارمزد هم روال دفتری دارد و بعد از بررسی سند و میزان وام دریافتی اعلام می‌شود. با توجه به آگهی‌های رنگارنگی که هر روز صفحات روزنامه‌ها را به خود اختصاص می‌دهد، تشکیل شرکت‌هایی با عنوان مشاوره اقتصادی و مالی تحت نظارت بانک مرکزی می‌تواند هم از بروز فساد در کشور جلوگیری کند و هم پرداخت وام‌ها نظام‌مندتر شود.

ادامه از صفحه ۴

تکذیب پرواز اجباری

...هیچ‌کس حتی رئیس‌جمهور، عالی‌ترین مقام اجرائی کشور هم نمی‌تواند خلبانی را به پرواز یا عدم پرواز وادار کند. او ادامه می‌دهد: نمایندگان مجلس این موضوع را قطعاً می‌دانند، اما این موضوع از جانب این نماینده نمی‌داند به چه دلیلی مطرح شده است. طباطبایی همچنین در مورد ادعای دریافت چک به‌منظور اجبار برای پرواز نیز می‌گوید: هر شرکت هواپیمایی برای استخدام خلبان و آموزش او، هزاران دلار خرج می‌کند. بر همین اساس از خلبانان هزینه‌ای که برای آموزش این خلبان صرف شده، آنها به مدت ۱۰ سال، مکلف به خدمت شوند. به همین منظور چک یا سفته‌ای از آنها دریافت می‌شود. درست مشابه دانشجویی که بورسیه شده و مکلف است دوبرابر سنوات تحصیل، در کشور خدمت کند. به گفته او، برخی از خلبانان پس از آموزش به ایرلاین‌های خارجی رفته یا کشور را ترک می‌کنند. هم‌اکنون خلبانی داریم که پس از آموزش از اینجا رفته و در اسرائیل پرواز می‌کند. نماینده شیراز در مجلس نیز دراین‌باره در گفت‌وگو با فارس، گفت: مدیرعامل هواپیمایی آسمان به دلیل سهل‌انگاری در این حادثه باید برکنار شود. مسعود رضایی همچنین خبر داد: بنده یک ماه پیش بحث شرکت آسمان و فرسودگی ناوگان آن را با وزیر کار مطرح کردم و بر اساس صحبت‌هایی که با کارمندان این شرکت داشتم، پی به نارضایتی‌های موجود بردم که مدیرعامل این شرکت به‌جای حل مشکلات، شکایت‌م را نزد رئیس مجلس برده و از یگیری بنده در این خصوص ناراحت شده بود.

تکذیب نقص فنی در حادثه خروج از ریل قطارباری

سکری، مدیر روابط‌عمومی راه‌آهن، در گفت‌وگو با «شرق» خبر می‌دهد که این قطار باری حاوی محموله کندله، در یکی از خطوط فرعی ایستگاه کاشمر، از ریل خارج شده است؛ اما هنوز علت حادثه مشخص نیست. او می‌افزاید: خطوط اصلی ایستگاه و همچنین خطوط شبکه ریلی هم باز است و مشکلی برای قطار مسافربری نیز وجود ندارد. البته او در این گفت‌وگو سخنانی که از زبان هادی نوری، رئیس راه‌آهن نیشابور، مبنی بر علت احتمالی بروز این حادثه، وجود نقص در ترمز قطار را رد می‌کند و می‌گوید: نوری اعلام کرده آنچه به نقل از او در رسانه‌ها منتشر شده، سخن او نیست و هنوز علت حادثه مشخص نیست. به گفته او اکنون کمیته بررسی سوانح در محل حاضر شده و در حال بررسی چرایی این رخداد است.

تجمع اعتراضی کارگران مقابل

شورای نگهبان

کارگران دیروز مقابل شورای نگهبان تجمع کردند. خواست آنها تفکیک دارایی کارگران از اموال عمومی است. آنها در تجمع اعتراضی که با هدف اعتراض به تصویب بند ز تبصره ۷ لایحه بودجه برگزار شد، اعلام کردند: حق درمان کارگران جزء اموال عمومی کشور نیست و هر کس این دورا با هم خط می‌کند، از حقوق اطلاعی ندارد و جایش در مجلس شورای اسلامی نیست. به گزارش ایلنا، از ساعت ۵ صبح دیروز (چهارشنبه ۲ اسفندماه) تجمع اعتراضی کارگران مقابل ساختمان قدیم مجلس شورای اسلامی آغاز شد. در این تجمع که چندصد نفر از کارگران و بازنشستگان تأمین اجتماعی حضور داشتند، با هدف اعتراض به تصویب بند ز تبصره ۷ لایحه بودجه برگزار شده است. حاضران در تجمع با در دست‌داشتن پلاکاردهایی از یک طرف اعتراض خود را به تصویب این بند نشان می‌دهند و از طرف دیگر از شورای نگهبان می‌خواهند جلوی دست‌اندازی به اموال کارگران را بگیرد. شعارهای پلاکاردها اکثراً در ارتباط با درخواست از فقها و حقوق‌دانان شورای نگهبان برای جلوگیری از تصویب بند ز است. فراخوان این تجمع توسط اتحادیه پیش‌کسوتان جامعه کارگری و کانون عالی شوراهای اسلامی کار، چند روز پیش منتشر شد و تشکل‌های کارگران و بازنشستگان استان‌های مختلف از این تجمع حمایت کردند.

رئیس اتحادیه پیش‌کسوتان جامعه کارگری در تجمع کارگران و بازنشستگان مقابل ساختمان شورای نگهبان در اعتراض به تصویب تبصره «ز» بند ۷ لایحه بودجه سال ۹۷ گفت: امروز آمده‌ایم که صدای مستضعفان را به گوش اعضای شورای نگهبان برسانیم؛ چراکه دارند به اموال کارگران در صندوق درمان سازمان تأمین اجتماعی چوب حراج می‌زنند. وی افزود: کارگران ضعیف‌ترین اقشار جامعه هستند، بنابراین نباید اجازه بهیم عده‌ای که در مجلس از حقوق خصوصی و عمومی و وجه تمایزات آنها اطلاع ندارند، به اموال آنان نگاهی غیرحمایتی داشته باشند. صادقی با بیان اینکه آنچه در صندوق درمان سازمان تأمین اجتماعی وجود دارد، از پول همین کارگران و زحمتکشان جمع شده است، گفت: واریز چند درمان کارگران به خزانه‌داری دولت خلاف اصل ۵۳ قانون اساسی است. حق درمان کارگران جزء اموال عمومی کشور نیست و نخواهد بود و هر کس که این‌دورا با هم خط می‌کند، از حقوق اطلاعی ندارد و جایش در مجلس شورای اسلامی نیست. وی با بیان اینکه بهتر است دولت به جای اموال کارگران، اموال وزارت بهداشت و صندوق‌های بیمه‌ای تحت نظر خود را به حساب

خزانه‌داری واریز کند، گفت: ما نمی‌دانیم چرا با وجود اعتراضات مکرر باز هم عده‌ای با وزیر بهداشت در عدم اجرای قانون (اصل ۵۳ قانون اساسی) همراهی کردند؟! این باید برای ما روشن شود که چرا چنین حرکتی علیه ضعیف‌ترین اقشار جامعه انجام شده است؟! رئیس اتحادیه پیش‌کسوتان جامعه کارگری با بیان اینکه قانون به صراحت گفته است که هزینه‌های حوزه درمان سازمان تأمین اجتماعی باید توسط این سازمان اداره شود، افزود: مجلسی که فقراً به آن راه پیدا نکنند و طرفداران ثروت در آن بر سر کار بیایند، نتیجه‌اش همین می‌شود که اجرای قانون دست‌کم گرفته می‌شود. امروز وزیر بهداشت نه در جایگاه وزیری بلکه در جایگاه رئیس‌جمهوری نشسته است. صادقی افزود: از جناب آقای جنتی، رئیس محترم شورای نگهبان ربهی می‌خواهیم که مانع از واریز حق بیمه‌های کارگران به خزانه‌داری کل کشور شود؛ چراکه این وسط کارگران چوب عده‌ای پزشک را می‌خورند که با درآمدهای نجومی هر روز قدرتمندتر می‌شوند و حالا هم از حق درمان کارگران برای ثروتمندترشدن استفاده می‌کنند. این وسط همه می‌دانیم که طرح تحول سلامت شکست خورده است و این پول‌ها هم که قرار است به خزانه‌داری منتقل شود، به ناکجاآباد می‌رسد. صادقی با بیان اینکه نباید اجازه دهیم مجلس شورای اسلامی، مجلس لردها شود، گفت: نمایندگان مجلس اگر دلشان برای نظام درمانی کشور می‌سوزد، پول شرکت‌های دولتی را به این منظور اختصاص دهند و آن را با تصویب قانون راهی خزانه‌داری دولت کنند. صادقی با بیان اینکه سازمان تأمین اجتماعی به ورطه ورشکستگی رسیده است، گفت: شرایط سازمان تأمین اجتماعی به گونه‌ای نیست که کسی قصد دست‌اندازی به اموال بیمه‌شدگان را در آن داشته باشد. توجه داشته باشید که در لایحه بودجه بندهای دیگری برای استنداندازی به اموال کارگران وجود دارد که این‌بار صندوق بازنشستگی را هدف گرفته است. ما بارها به صراحت مشخص کرده‌ایم که اوضاع روز به روز به سمت بحرانی‌تر شدن پیش می‌رود و نباید بیش از این شرایط را برای بیمه‌شدگان اسفناک‌تر کرد. این کارگران که اینجا جمع شده‌اند، طرفداران نظام و رهبری هستند و در چنین شرایطی نباید به آنها بیش از این ظلم شود. صادقی افزود: چند سال پیش در تجمع دیگری مقابل همین ساختمان مجلس قدیم آمدیم و شعار دادیم: «مجلس به ما عیدی داد/ یک نان آجری داد» و حالا هم همین شعار را تکرار می‌کنیم؛ بنابراین از شورای نگهبان می‌خواهیم که با ابطال این تبصره ضدقانونی به ما به جای نان آجری

شهد شیرین عیدی دهد.

آغوشی که هر روز بزرگ‌تر می‌شود

هر روز ۶ کودک مبتلا به سرطان تحت حمایت محک قرار می‌گیرند.

در سالی که گذشت با همراهی شما بیش از ۲۰۰۰ کودک جدید تحت حمایت محک قرار گرفتند؛ تنها با تداوم این همراهی است که آغوش محک می‌تواند به روی همه کودکان مبتلا به سرطان گشوده بماند.



روش‌های حمایت از کودکان محک:	
شماره کارت: ۰۵۵۹۰-۹۹۵۰-۹۹۱۱-۶۰۳۷۶	
تلفن: ۰۲۱-۲۳۵۴۰	۰۲۱-۲۳۵۴۰
تلفن بازدید از محک: ۰۲۱-۲۳۵۰۱۲۱۰	

از اینک به پیام ما توجه می‌کنید، سپاسگزاریم.



محک
مؤسسه خیریه حمایت از کودکان مبتلا به سرطان

mahak-charity.org